

© MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY,
SLOVENSKÝ NÁRODNÝ ARCHÍV, ŠPECIALIZOVANÉ PRACOVISKO
SLOVENSKÝ BANSKÝ ARCHÍV V BANSKEJ ŠTIAVNICI

RUDOLF LAZAR

1946 – 2009

inventár

Elena Hegyi

Banská Štiavnica 2022

Obsah

Úvod	2
Dejiny archívneho fondu, opis štruktúry a spôsob usporiadania	3
Archívna charakteristika fondu	4
Využitie fondu.....	5
Zoznam použitých značiek a skratiek.....	6
INVENTÁRNY SÚPIS	7
1. Osobné dokumenty	8
2. Profesijná činnosť	10
2.1 Pracovnoprávne a personálne písomnosti	10
2.2 Výskumné úlohy	10
2.3 Patenty, čestné uznania a diplomy	11
2.4 Odborná publikačná činnosť	13
2.5 Fotodokumentácia, pozvánky	14
3. Politická a verejná činnosť	14
4. Záujmová činnosť	15

Úvod

Rudolf Lazar bol slovenský banský inžinier, technolog, vedecko-výskumný pracovník, ktorý sa zaoberal najmä využitím geotermálnej energie v baniach, ale aj zlepšovaním pracovných podmienok baníkov.

Narodil sa 2.11.1926 v Žiline do robotníckej rodiny – otec bol železničiar, matka domáca. Základnú školu navštevoval v rodnej obci v rokoch 1932 – 1937. Reálne gymnázium absolvoval v Žiline v rokoch 1937 – 1946, kde aj zmaturoval. V roku 1949 vykonal štátnu skúšku na Vysokej škole technickej v Bratislave, oddelenie banského inžinierstva, odbor špeciálnych náuk. Druhú štátnu skúšku absolvoval na Vysokej škole baníckej v Ostrave. V roku 1967 získal vedeckú hodnosť kandidáta technických vied v odbore dobývania ložísk. Úspešne obhájil dizertačnú prácu s názvom: *Ročná perióda kolísania teploty vzduchu v Banskej Štiavnici a jej vplyv na teplotu horského masívu na III. obzore jamy František*.

V roku 1951 začal pracovať v závode Rudné bane Banská Štiavnica ako prevádzkový inžinier. Toto zamestnanie prerušil, keď v roku 1953 nastúpil na dvojročnú základnú vojenskú službu. V roku 1956 sa stal hlavným inžinierom závodu Rudné bane a o rok neskôr postúpil do funkcie zástupcu hlavného inžiniera. V roku 1958 až 1959 pôsobil ako výrobo-technický námestník a v roku 1959 až 1960 zastával funkciu vedúceho výrobo-technického útvaru závodu Rudné bane Banská Štiavnica. Aj keď v roku 1960 pracoval na pozícii banského technologa, v tomto roku prestúpil na vysunuté pracovisko Ústavu pre výskum rúd Praha, pracovisko Banská Štiavnica ako vedúci pracoviska úseku vetrania baní. Od roku 1966 bol zamestnaný na pracovisku v Rudných baniach, n. p. Banská Bystrica ako vedúci výroby. V rokoch 1970 až 1979 zastával funkciu samostatného banského výskumného pracovníka. Svoju profesionálnu kariéru ukončil na pozícii vedeckého pracovníka v Rudných baniach, n. p. Banská Bystrica v roku 1982, kedy odišiel na starobný dôchodok.

V roku 1951 sa oženil s Boženu Gvothovou (narodená 1926), s ktorou mal 2 deti.

Bol členom Komunistickej strany Slovenska, do ktorej vstúpil v roku 1958 a aktívne sa zúčastňoval jej zjazdov, mimoriadnych konferencií atď.

Keďže medzi jeho záľuby patrila najmä kynológia, bol zakladateľom Klubu chovateľov plemena bradáč a spoluzakladateľom Asociácie cvičiteľov záchranárskych psov na Slovensku.

Zomrel 4. 8. 2020 v Banskej Bystrici.

V priebehu svojej aktívnej činnosti publikoval vo viacerých odborných a popularizačných časopisoch. Bol autorom viacerých odborných publikácií, vedeckých štúdií, popularizačných príspevkov týkajúcich sa baníctva, geotermických výskumov na zlepšenie klimatických podmienok v baní. V knižnici Slovenského národného archívu, špecializovaného pracovisko Slovenský bankový archív v Banskej Štiavnici sa nachádzajú štúdie od autora Rudolfa Lazara, uverejnené v niekoľkých periodikách, časopisov – napríklad Rudy, Technické noviny a iné.

Dejiny archívneho fondu

Archívne dokumenty boli prevzaté od samotného pôvodcu 26. 11. 1999. Rudolf Lazar ich Štátnemu ústrednému bankému archívu (teraz Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky Slovenský národný archív, špecializované pracovisko Slovenský bankový archív v Banskej Štiavnici) daroval. Osobný fond, ktorý tieto dokumenty tvorili, bol 2.12.2010, po smrti pôvodcu, ešte doplnený o 4 jednotliviny.

Archívny fond Rudolf Lazar má rozsah 0,250 b. m., uložený je v 2 archívnych škatuliach. Z hľadiska časového rozpätia sa jedná o čiastočne zachovaný súbor písomnosti, napriek tomu, že časť dokumentov bola do archívu prevzatá ešte počas života od samotného pôvodcu. Ten ich mal systematicky uložené podľa vecného hľadiska.

Hoci bol archívny fond Rudolf Lazar čiastočne usporiadaný podľa kritérií svojho pôvodcu, pôvodné usporiadanie však v súčasnosti nevyhovuje modernej metodike spracovania osobných fondov, preto je fond usporiadaný podľa nasledujúcej štruktúry:

1. Osobné dokumenty
2. Profesionálna činnosť
 - 2.1 Pracovnoprávne a personálne písomnosti
 - 2.2 Výskumné úlohy
 - 2.3 Patenty, čestné uznania a diplomy
 - 2.4 Odborná publikačná činnosť
 - 2.5 Fotodokumentácia
3. Politická a verejná činnosť
4. Záujmová činnosť

Archívna charakteristika fondu

Archívne dokumenty sú rozčlenené do štyroch základných fondových oddelení: *Osobné dokumenty*, *Profesijná činnosť*, *Politická a verejná činnosť* a *Záujmová činnosť*.

Osobný fond Rudolf Lazar je usporiadaný do 52 inventárnych jednotiek, pričom inventárnu jednotku tvorí buď jednotlivina alebo súbor obsahovo príbuzných dokumentov, v závislosti od významnosti dokumentu, jeho diplomatickej kategórie a postupov daných metodikou spracovania osobných fondov.

Inventárny záznam pozostáva z inventárneho čísla, časového rozpätia dokumentov, čísla archívnej škatule, v ktorej je inventárna jednotka uložená, stručného regestu – opisu obsahu inventárnej jednotky, z počtu strán, fólií alebo kusov. Súčasťou inventárneho záznamu je aj údaj o jazyku, v ktorom je dokument napísaný. Jazykom dokumentov je predovšetkým slovenčina, menej početné sú dokumenty napísané v českom a ruskom jazyku, písané sú prevažne formou strojopisu a niekoľko je vyhotovených v rukopise. K inventáru nie sú vzhľadom na malý rozsah fondu vypracované registre.

Osobné dokumenty

Fondové oddelenie *Osobné dokumenty* obsahuje 12 inventárnych jednotiek. Tvoria ho písomnosti týkajúce sa osobných dokladov Rudolfa Lazara - životopis, rodný list, sobášny list, rôzne potvrdenia, vysvedčenia.

Profesijná činnosť

Fondové oddelenie *Profesijná činnosť* tvorí 28 inventárnych jednotiek a je členený do nasledujúcich fondových pododdelení: *Pracovnoprávne a personálne písomnosti*, *Výskumné úlohy*, *Patenty, čestné uznania a diplomy*, *Odborná publikačná činnosť* a *Fotodokumentácia, pozvánky*. Nájde tu kádrové posudky, pracovné zmluvy, platové výmery z Rudných baní, n. p., podnikového riaditeľstva v Banskej Bystrici. Patria sem aj rôzne patenty, čestné uznania a diplomy pôvodcu fondu. Fotodokumentácia sa týka predovšetkým baníctva, ale nechýbajú ani osobné fotografie.

Politická a verejná činnosť

Vo fondovom oddelení *Politická a verejná činnosť*, ktoré tvoria 4 inventárne jednotky, nájde informácie o politickej a verejnej činnosti Rudolfa Lazara.

Záujmová činnosť

Fondové oddelenie *Záujmová činnosť* so 7 inventárnymi jednotkami zahŕňa záujmovú činnosť pôvodcu. Tvorí ho výber prózy od pôvodcu fondu a dokumenty pochádzajúce z jeho kynologickej činnosti, preukaz a medaily obľúbeného psa.

Využitie fondu

Osobný fond Rudolfa Lazara možno využiť pri spracovaní tém úzko spätých s problematikou baníctva, vývojom bankých zariadení. Dokumenty vo fonde môžu poskytnúť užitočné informácie nielen bankým odborníkom, ale aj širokej verejnosti.

Archívny fond usporiadala a inventár zostavila v roku 2022 pracovníčka Ministerstva vnútra Slovenského národného archívu, špecializovaného pracoviska Slovenský banký archív v Banskej Štiavnici PhDr. Elena Hegyi, PhD.

Zoznam použitých značiek a skratiek

bm	– bežný meter
č.	– číslo
inv. č.	– inventárne číslo
ks.	– kusy
KSČ	– Komunistická strana Československa
KSS	– Komunistická strana Slovenska
n. p.	– národný podnik
RB	– Rudné Bane
ROH	– Revolučné odborové hnutie
SAV	– Slovenská akadémia vied
s. d.	– bez uvedenia dátumu (lat. sine dato)
šk.	– škatuľa
THP	– technicko - hospodársky pracovník

INVENTÁRNY SÚPIS

SNA, Slovenský báňský archív

1. Osobné dokumenty

Inv.č.	Časový rozsah	č. šk.
1	1946 Vysvedčenia pôvodcu zo štúdia na Štátnom reálnom gymnáziu v Žiline. slovensky originál 3 ks	1
2	1946 – 1949 Osobné písomnosti pôvodcu zo štúdia na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave – osvedčenia o štátnych skúškach, výkaz o štúdiu. slovensky originál 2 ks	1
3	1948 – 1953 Osobné písomnosti pôvodcu zo štúdia na Vysokej škole baníckej v Ostrave – vysvedčenie, výkaz o štúdiu. česky originál 2 ks	1
4	1964 Vysvedčenie pôvodcu zo štúdia na Vysokej škole lesníckej a drevárskej vo Zvolene, Katedre cudzích jazykov. slovensky originál 1 ks	1
5	1963 – 1967 Diplom kandidáta vied. Udelenie vedeckej hodnosti „Kandidát technických vied“. Potvrdenie o obhajobe dizertačnej práce. Študijné podklady k dizertačnej práci, náčrt osnovy, žiadosť o pripustenie k obhajobe a skúškam, súhlas k vykonaniu odborných kandidátskych skúšok, výpočty. slovensky, česky kópia, originál 4 ks	1
6	1966 Preukaz strelmajstra. slovensky originál 1 ks	1

7	1966
Legitimácia Robotníckej sociálnej poisťovne.
slovensky
originál
1 ks	1
8	1974 – 1999
Výpis z registra trestov. Vlastný životopis, ktorý napísal Rudolf Lazar v Banskej Bystrici 7. 11. 1999. Zoznam dokladov, ktoré pôvodca fondu odovzdal do Štátneho ústredného archívu v Banskej Štiavnici.
slovensky
originál, kópia
3 ks	1
9	1990 – 1994
Preukaz príslušného Krajského súdu v Banskej Bystrici, osvedčenie zo súdu.
slovensky, česky
originál
3 ks	1
10	s. d.
Novinársky preukaz dopisovateľa Ľudových novín.
slovensky
originál
1 ks	1
11	s. d.
Členský preukaz Slovenského kynologického zväzu.
slovensky
originál
1 ks	1
12	s. d.
Preukaz číslo 426, vydaný Rudnými baňami, n. p. Banská Bystrica, ktorý oprávňuje Rudolfa Lazára k vstupu do závodu.
slovensky
originál
1 ks	1

2. Profesionálna činnosť

2.1 Pracovnoprávne a personálne písomnosti

- 13 1947 – 1988 1
Kádrové posudky, pracovné zmluvy, platové výmery z Rudných baní, n. p. , podnikového riaditeľstva v Banskej Bystrici. Zmeny funkčného zaradenia a platové ohodnotenie. Ukončenie pracovného pomeru zo závodu Rudne bane v Banskej Štiavnici. Skončenie pracovného pomeru z dôvodu odchodu na starobný dôchodok v roku 1981.
slovensky
originál, kópia, koncept
91 ks
- 14 1957 – 1958 1
Vyšetrovanie hromadného smrteľného úrazu v bani na žile Špitáler šachty Žigmund – kópie svedeckých výpovedí, zápisnice z vyšetrovania, uznesenia, rozsudok, situačný náčrtok, fotodokumentácia.
slovensky,
originál, fotografie (3 ks)
13 ks

2.2 Výskumné úlohy

- 15 1973 1
Výskumná úloha: „Výskum novovyvinutých, na trhu požadovaných bentonitových výrobkov“
slovensky
originál
10 ks
- 16 s.d. 1
Výskumná úloha: „Návrh tepelno – izolačných materiálov pre elektrické akumulčné pece, ktorý by nahradil používanú kombináciu Mikrothermu s čadičovou plst'ou“
slovensky
originál
1 ks

2. 3 Patenty, čestné uznania a diplomy

17	1979		1
		Autorské osvedčenie: „Spôsob súčasnej špinu odpudzujúcej a antistatickej úpravy textilných podlahovín“ slovensky originál 1 ks	
18	1980		1
		Autorské osvedčenie: „Spôsob prípravy akostných keramických hĺn, najmä bentonitu a zariadenie na jeho realizovanie“ slovensky originál 1 ks	
19	1982		1
		Autorské osvedčenie: „Spôsob prípravy akostných keramických hĺn, najmä betonitu a zariadenie na jeho prevedenie“ slovensky originál 1 ks	
20	1982		1
		Autorské osvedčenie: „Detergentná zmes s prísadou alkalicky aktivovaného bentonitu a spôsob jeho prípravy“ slovensky originál 1 ks	
21	1982		1
		Autorské osvedčenie: „Spôsob výroby ľahkých pórovitých teploizolačných materiálov“ slovensky originál 1 ks	
22	1982		1
		Autorské osvedčenie: „Spôsob výroby stabilizovaného vysokonapučiavého natrifikovaného betonitu“ slovensky originál 1 ks	

- 23 1960 1
Patentná listina: „Zariadenie k odstraňovaniu prachu a spalných splodín
v baniach“
slovensky
originál
1 ks
- 24 1961 1
Patentná listina: „Hydraulické nakladacie zariadenie pre nakladanie hornín pri
hĺbení jám malého prierezu“
slovensky
originál
1 ks
- 25 1966 1
Patentná listina: „Zariadenie ku chladeniu vzduchu, privádzaného na pracovisko
v banských závodoch“
slovensky
originál
1 ks
- 26 1982 1
Diplom: „1. miesto v súťaži o najlepšieho jednotlivca v zlepšovateľskom a vyná-
lezeckom hnutí za II. polrok 1981“
slovensky
originál
1 ks
- 27 1982 1
Diplom: „Za umiestnenie v súťaži o najlepšieho zlepšovateľa za rok 1981“
slovensky
originál
1ks
- 28 1982 1
Diplom: „1. miesto v socialistickej súťaži o najlepšieho jednotlivca zlepšovateľ-
skom a vynálezeckom hnutí za I. polrok 1982 v kategórii THP“
slovensky
originál
1ks
- 29 1986 1
Čestné uznanie: „35. výročiu vzniku Zväzarmu“
slovensky
originál
1ks

30	1986
Čestné uznanie: „Za zásluhy o rozvoj Zväzarmu v Stredoslovenskom kraji“
česky
originál,
1 ks	1
31	s. d.
Čestné uznanie: „Za obetavú prácu pri plnení úloh päťročného plánu“
slovensky
originál
1ks	1

2.4 Odborná publikačná činnosť

32	1965
Kandidátska dizertačná práca „Ročná perióda kolísania teploty atmosférického vzduchu v Banskej Štiavnici a jej vplyv na teplotu horského masívu na III. hlbokom obzore jamy František“
slovensky
originál
1ks	1
33	1978
Vedecká štúdiá: LAZAR, Rudolf et al. Vlhkosť ako kontrolujúci faktor stability vysokonapučiavého bentonitu. Venované 25. výročiu založenia Ústavu anorganickej chémie SAV. In <i>Silikáty</i> XXII., 1978, s. 347-356.
slovenský
originál
1ks	1
34	1990 – 1999
Noviny, novinové výstrižky pôvodcu z Ľudových novín – 81 ks.
Denník Smer – 3 ks.
Národná obroda – 1 ks.
Výstrižky z neznámeho zdroja – 3 ks.
Koncepty článkov s politickou tematikou – 22 ks.
slovensky, česky
originál, koncept
110 ks	2
35	s. d.
Koncepty básní, rôzne úvahy.
slovensky
koncept
24 ks	2

2.5 Fotodokumentácia, pozvánky

36	1956 – 1960
Pozvánky: „Deň baníkov“
slovensky
fotodokumentácia
3 ks	2
37	1964
Pohľadnica: „200 rokov Baníckej akadémie“
slovensky
1 ks	2
38	1976
Blahoželanie k päťdesiatim narodeninám od Strojníckej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave.
slovensky
originál
1 ks	2
39	s. d.
Osobné fotografie
3 ks	2
40	s. d.
Fotografie baníkov pri práci.
11 ks	2
41	s. d.
Fotografie bankých diel.
7 ks	2

3. Politická a verejná činnosť

42	1957
História členstva Rudolfa Lazara v KSS, rukopis pôvodcu.
slovensky
koncept
1 ks	2
43	1968
Potvrdenia: Účasť na konferenciách, zjazdoch KSS.
slovensky
originál
1 ks	2

- 44 1968 - 1969 2
Preukazy zo zjazdov Komunistickej strany Slovenska.
slovensky
originál
4 ks
- 45 1990 - 1991 2
Žiadosť pôvodcu fondu o občiansku a pracovnú rehabilitáciu. Ospravedlnenie
Rehabilitačnej komisie Rudných baní n. p. Banská Bystrica Rudolfovi Lazarovi za
prenasledovanie v čase totality.
slovensky
originál
2 ks

4. Záujmová činnosť

- 46 1966 2
Banícke piesne a zvyky.
slovensky, česky
originál
1 ks
- 47 1990 2
Kynologický preukaz pôvodu psa.
Kynologický preukaz
slovensky
originál
2 ks
- 48 2001 2
Súkromná tlač Rudolfa Lazara: „Anály 1. Putovanie po čiarach života bez časovej
súvislosti“
slovensky
originál
1 ks
- 49 2009 2
Súkromná tlač Rudolfa Lazara: „Anály 2. Putovanie po čiarach života bez časovej
súvislosti“
slovensky
originál
1 ks
- 50 s. d. 2
Súkromná tlač Rudolfa Lazara: „Moja malá vojna“
slovensky

- originál
1 ks
- 51 s. d. 2
Rozprávky o Montmorillonitovi.
slovensky
koncept
13 ks
- 52 s. d. 2
Fotografia psíka Heriho a jeho 6 medailí za umiestnenie v rôznych súťažiach.
slovensky
7 ks

SNA, Slovenský banský archív

Názov archívnej pomôcky: Rudolf Lazar

Značka časti archívneho fondu: RL

Časový rozsah: 1946 – 2009

Evidenčné číslo archívneho fondu: 794

Miesto uloženia: Slovenský národný archív, špecializované pracovisko Slovenský banský archív v Banskej Štiavnici, Radničné námestie 16

Typ archívnej pomôcky: inventár

Počet inventárnych jednotiek: 52

Rozsah sprístupnených archívnych dokumentov: 0,250 bm. (2 škatule)

Autor archívnej pomôcky: PhDr. Elena Hegyi, PhD.

Počet strán archívnej pomôcky: 17

Posudzovatelia archívnej pomôcky: Mgr. Katarína Olajcová, PhDr. Alena Gazdíkova

Archívnu pomôcku schválila Vedecká rada SNA dňa: 10. 11. 2022.

Copyright: MV SR, Slovenský národný archív